

Arviointikertomus vuodelta 2022

Elinympäristölautakunta 26.09.2023 § 96
123/02.02.02/2022

Valmistelu/lisätiedot

palvelualuejohtaja Esko Halmesmäki, puh. 0400 775 527 tai
etunimi.sukunimi@askola.fi

Askolan kunnan tarkastuslautakunta on hyväksynyt 23.5.2023 vuoden 2023 arviointikertomuksen ja päättänyt esittää Askolan kunnanvaltuustolle, että kunnanhallitukselta ja toimialoilta pyydetään vastineet arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista, selvityspyynnöistä ja suosituksista kunnanvaltuustolle lokakuun loppuun mennessä.

Askolan kunnanvaltuusto on 12.6.2023 päättänyt, että kunnanhallitukselta, lautakunnilta ja toimialoilta pyydetään vastineet arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista, selvityspyynnöistä ja suosituksista kunnanvaltuustolle lokakuun loppuun mennessä.

Elinympäristölautakunnan tulee käsitellä tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023 teknisen lautakunnan osalta ja antaa vastine teknisen lautakuntaa koskevista arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista, selvityspyynnöistä ja suosituksista kunnanvaltuustolle lokakuun loppuun mennessä.

Organisaatio uudistuksessa rakennus- ja ympäristölautakunnan toiminta päättyi kunnanhallituksen alaisen lautakuntana vuoden 2022 lopulla. Rakennus- ja ympäristölautakunta muuttui rakennus- ja ympäristöjaostoksi ja jaosto toimii elinympäristölautakunnan alaisena jaostona.

Elinympäristöpalvelualueen johtaja toimi vuoden 2022 loppuun asti teknisenä johtajana ja lisäksi rakennus- ja ympäristönsuojelun vt. toimialajohtajana toukokuusta 2021 lähtien. Elinympäristölautakunnan tulee pyytää rakennus- ja ympäristöjaostolta vastine tarkastuslautakunnan havainnoista.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2022 on esitetty havainnot, jotka koskevat teknistä lautakuntaa koskevia havaintoja seuraavasti:

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstöresurssitilanne on parantunut teknisessä toimessa. Tarkastuslautakunta esittää huolensa siitä, että investointihankkeiden kilpailutukset ovat lähteneet liian myöhään liikkeelle, jonka vuoksi korjausvelka ja energiakustannukset kasvavat.

Vastine: Vuoden 2022 investointiohjelma on hyväksytty vuoden 2022 talousarvion valmistelun yhteydessä. Listalla olevia investointihankkeita on lukumäärältään paljon mutta yksittäisinä hankkeina arvioituna kustannuksina pieniä. Pienissä hankkeissa on myös osittain todettu ennen toteutusta, että hankkeessa tarvitaan tarkempaa suunnittelua ja hanke on sen vuoksi siirtynyt, kun suunnittelu on saatu tehtyä.

Investointiohjelmassa olevia hankkeita on myös suunniteltu ja sen jälkeen kilpailutettu, mutta kilpailutuksen tuloksena tarjotut hinnat ovat ylittäneet investoinnille budjetoidun kustannusvarauksen ja sen perusteella teknisen lautakunnan päätöksellä investointia ei ole lähdetty toteuttamaan mm. Päiväkoti puolukan korjaukset, joihin oli budjetoituna 80 000 euroa niin tarjotut hinnat olivat paljon suurempia. Korjaukset toteutettiin pienempänä korjauksena tässä vaiheessa. Monninkylän kentälle oli suunnitelmassa tehdä tenniskentälle ja monitoimikentälle uusi paikka mutta sen osalta

tarjoushinnat ylittivät budjetin ja suunniteltua paikan siirtoa ei toteutettu. Kentällä tehtiin pienempiä parannustöitä.

Ei voida todeta suoraan, että investointihankkeiden kilpailutus on lähtenyt liian myöhään liikkeelle, vaan useimmiten syynä on pienissä hankkeissa ollut, että hankkeelle tarvitaan tarkempaa suunnittelua ja on sen vuoksi siirtynyt. Ei voida todeta, että korjausvelan kasvun syynä investointihankkeiden kilpailutuksen viivästyminen olisi aiheuttanut korjausvelan kasvua. Investointiohjelmassa mm. Kunnantalon ikkunakorjaukset toteutettiin tilikaudella ja lukuisia muita pienempiä hankkeita.

Askolan koulukeskuksen IV-korjausten osalta tehtiin hankesuunnitelma mutta hankesuunnitelman perusteella laaditun korkean kustannusarvion mukaan hanketta ei vuoden 2023 investointiohjelmaan hyväksytty vaan hankesuunnitelma on uusittu tavoitteena kustannusten säästäminen.

Vuoden 2024 investointiohjelma palvelualuejohtajan esityksestä suunnitellaan niin että investointiluonteiset pienhankinnat ovat yhtenä isompana eränä investointiohjelmassa, jonka valtuusto hyväksyy esitetyllä määrärahalla. Pienten hankkeiden jakoperusteista ja kohdentamisesta päättää elinympäristölautakunta alkuvuonna 2024. Tällä investointiohjelman muutoksella saadaan näihin pienhankkeisiin joustavuutta ja investointiohjelmaan voidaan ottaa myös investointivuonna hankkeita lautakunnan päätöksellä, mikäli todetaan hankkeen kiireellisyys ja hanke on investointi.

Lämmitysenergia muutokset ovat siirtyneet tarkempien energiatarkastelujen vuoksi. Lämmitysenergiamuutokset kiinteistöihin ovat isoja investointeja, joilla tavoitteena on saada kustannusten säästöä energiakustannuksiin. Lämmitysenergiamuutoksissa tulee kuitenkin tarkastella investoinnin määrää ja investoinnin takaisinmaksuaikaa. Kun kiinteistöjen lämmitysenergian muutoksia suunnitellaan ja tavoitteena on luopua fossiilisesta polttoaineesta öljystä niin useimmiten ensimmäiseksi vaihtoehtoksi jää maalämpö ja vesi-ilmalämpöpumput. Kunnan useimmat kiinteistöt sijaitsevat pohjavesialueella ja maalämpö vaihtoehtona on poissuljettu. Vaihtoehtoksi jää vesi-ilmalämpö pumput ja mahdollisesti muut siihen liitettävät hybridiratkaisut mm. aurinkolämpö. Investoinnin toteutuksen kannalta ongelmaksi ja lisäkustannuksiksi muodostuu useimmissa kiinteistöissä kiinteistön sähköliittymän ja sähköpääkeskuksen koko sekä liittymä kaapeli. Kiinteistön sähkön kapasiteetti ei riitä uuteen lämmitysjärjestelmään, vaan sähköliittymä ja sähköpääkeskus tulee uusiksi ja suurentaa, joka lisää investointikustannuksia. Joissakin isommissa kiinteistöissä mm. Mäntyrinteen palvelukeskuksessa sähkökeskuksen ja sähköliittymän koko on niin suuri, että liittymän koon suurentaminen ei tapahdu normaalin sähköliittymän koon suurentamisella, vaan voi vaatia myös verkkoyhtiön muuntajan ja kaapelien suurentamista. Nämä verkkoyhtiön tarvittavat muutokset voi myös osaltaan kunta joutua maksamaan ja vaikuttaa taas investointikustannuksiin. Koska sähkön hinta on myös muuttunut ja ollut korkealla niin ei voida senkään perusteella suoraan todeta, että investoinnin siirtyminen olisi aiheuttanut suuria lisäkustannuksia, kun huomioidaan mitä investointeja joudutaan tekemään ja investointien takaisinmaksuaika. Mikäli lämmitysenergian muutos investoinnit olisi tehty jo vuosina 2018–2019 kun sähkön hinta oli alhaisempi niin potentiaalista säästöä olisi jo kertynyt aikaisemmin, ja kun sähkön hinta nousi vuonna 2022 säästöt investoinnista pieneni. Lämmitysenergian vaihtoehtoja on tarkasteltu pitempään ja vaihtoehtona tulee myös tarkastella ns. lämpöyrittäjyys vaihtoehtoa, missä kunta maksaa lämpöyrittäjälle vain kiinteistöön tuotetusta lämmöstä. Lämmitysjärjestelmien muutosten kilpailutus on suunnitelmissa ja

toteutetaan vuoden 2023 aikana sekä muutosten aloitus alkaisi vuoden 2023 aikana ja jatkuu vuoden 2024 aikana.

Tarkastuslautakunta toteaa vesi- ja viemärlaitoksen osalta, että tulokorttitavoite ei toteutunut. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöstökulujen arviota alhaisempaan toteutumiseen (49,7 %). Vesi- ja viemärlaitokselta saadun tiedon mukaan toinen vesilaitostyöntekijä aloitti heinäkuun alussa ja toinen elokuun alussa 2022.

Vastine:

Talousraportoinneissa tulokorttitavoitteissa ollaan hyvin kriittisiä arvioitaessa toteutuneita tavoitteita ja silloin ilmoitetaan helposti, että tavoitteet eivät toteutuneet, vaikka tavoite olisikin hyvin lähellä tavoitteen toteutumista. Teknisen toimen uusi organisaatio aloitti kesällä 2022 ja tavoitteita ei voida siksi odottaa heti saavuttavan toiminnassaan.

Tarkastuslautakunta toteaa yhteenvedossa ja muissa huomioissa että-organisaatiouudistuksen toteuttamisessa tulee kiinnittää huomio henkilöstökulujen oikeaan suhteeseen tuottoihin, tulokertymään. Uudet rekrytoinnit tulee suhteuttaa toiminnan laajuuteen samalla, kun yli 50 % euromääräisistä toiminnoista on siirtynyt uudelle hyvinvointialueelle. Teknisen toimen muutos, Coor Oy:n pitkäaikaisen palvelusopimuksen loputtua kesällä 2022, aiheuttaa merkittävän taloudellisen muutoksen kunnan toimintaan. Muutosta ja sen toteutumista on seurattava riittävän tarkasti.

Vastine:

Teknisen toimen organisaatiouudistuksessa tehtiin eri vaihtoehtojen välillä kustannuslaskelmat, joita verrattiin kokonaisulkoistuksen laskelmiin. Kustannuksia seurataan toimialueelta ja verrataan aikaisempiin kustannuksiin. Organisaatiomuutoksen lähtökohtana ei ole ollut pelkästään kustannustekijät, vaan organisaation muutoksella on ollut myös tavoitteena palvelujen laadun parantaminen, toiminnan kehittäminen ja ulkoisten palvelujen hajauttaminen.

Esittelijä	palvelualuejohtaja, elinympäristö Esko Halmesmäki
Päätösehdotus	Elinympäristölautakunta hyväksyy palvelualuejohtajan laatiman esityksen vastineeksi tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen ja esittää asian Askolan kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi. Elinympäristölautakunta pyytää rakennus- ja ympäristöjaoston laatimaan rakennus- ja ympäristölautakuntaa koskevan vastineen tarkastuslautakunnan tarkastuskertomuksessaan esittämistä havainnoista.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.
Täytäntöönpano	kunnanhallitus